

8. Bagbekova Laylo Kadirbergenovna. (2022). Teaching computer graphics as a pedagogical problem on the basis of massive open online courses in information conditions. World Bulletin of Social Sciences, 8, 71-74.

9. Хасанов, А. А., & Ўроқова, Ш. Б. Қ. (2021). Цифровизация образования на современном этапе развития информатизированного общества. Scientific progress, 2(1), 300-308.

10. Qizi, U. S. B. (2021). Digitization Of Education At The Present Stage Of Modern Development Of Information Society. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 3(05), 95-103.

11. Bahadirovna, S. D. (2022, February). Enrich educational content through multimedia resources using digital technologies. In Conference Zone (pp. 220-221).

12. Bakiyeva, Z. R. (2022). Teaching computer animation to students through an electronic learning platform. Journal of Integrated Education and Research, 1(6), 26-28.

13. Bakiyeva, Z. R. (2023, May). Theoretical principles of teaching computer animation to students in an electronic learning environment. In Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies (Vol. 2, No. 5, pp. 5-8).

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARIDA

VIDEODARSLARNI O‘RNI

*O‘roqova Sharofat Bahodir qizi-Nizomiy
nomidagi TDPU Axborot texnologiyalari
kafedrasi katta o‘qituvchisi*

*Maxkamova Shirin Jasur qizi-Nizomiy
nomidagi TDPU Axborot tizimlari va
texnologiyalari 2-bosqich talabasi*

O‘qitish jarayonida, pedagogik texnologiyalar talablari asosida ifoda etilgan, o‘quv maqsadlariga erishiladi. Ilmiy-texnik taraqqiyot jadallashgan davrda o‘qitish samaradorligi, asosan, o‘quvchining o‘qitish jarayonidagi o‘rni, pedagogning unga

bo'lgan mumosabatiga bog'liq bo'ladi. Bu yerda o'qitish jarayonlarini video darslar orqali amalga oshirish orqali o'qitish samaradorligini oshirishimiz mumkin.

Video darslarda pedagog yagona subyekt sifatda namoyon bo'ladi, o'quvchilar esa faqatgina kuzatuvchi vazifasini bajaradi. Bunda o'quvchining tashabbusi va mustaqilligi yo'qoladi, ammo ularning erkin va hohish istaglariga mos holda an'anaviy o'qitish va video dars orqali o'qitishni solishtirma nazariya orqali ko'rib chiqaylik. Buning uchun avvalo an'anaviy darslar haqida malumot olaylik. Odatdagi an'anaviy o'qitish, avtoritar texnologiyaga taalluqlidir. Bunda, avvalo Y.A.Komenskiy tomonidan ifoda etilgan, didaktika tamoyillariga asoslangan o'qitishning «sinf-dars» tizimida tashkil etish nazarda tutiladi. Hanuzgacha dunyoda eng ko'p tarqalgan o'qitishning «sinf-dars» tizimi hisoblanadi, u quyidagi xususiyatlari bilan ajralib turadi:

- Yoshi va tayyorgarlik darajasi taxminan bir xil bo'lgan o'quvchilar sinfni (guruhni) tashkil etadi:

- Sinf (guruh, oqim) yagona o'quv reja, yagona o'quv dasturlar va yagona mashg'ulotlar jadvali bilan shug'ullanadi;

- Mashg'ulotlarning asosiy birligi dars bo'lib, u bitta fanning bitta mavzusiga bag'ishlanadi va o'qituvchi tomonidan boshqariladi;

- O'quv kitoblari asosan uy ishlari uchun qo'llaniladi. Bularning bari an'anaviy darsga hoz bo'lgan hususiyatlar hisoblanadi.

- An'anaviy o'qitish asosan bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga qaratilgan bo'lib, shaxsning rivojlanishini ko'zda tutmaydi.

- An'anaviy o'qitish asosini, Y.A. Komenskiy tomonidan tuzilgan pedagogika tamoyillari tashkil etadi:

- ilmiylik;
- tabiatga monandlik (o'qitish rivojlanish bilan belgilanadi va shakllanmaydi);
- uzviylik va tizimlilik;
- o'zlashtiruvchanlik (ma'lumdan noma'lumga, soddadan murakkabga);
- mustahkamlash (takrorlash, takrorlash ...)

- onglilik va faollik;
- nazariyaning amaliyot bilan bog'liqligi;
- yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olish.

Zamonaviy o'qitish, o'qitishning texnik vositalarini qo'llab, didaxografiyadan foydalanishdan iborat bo'ladi. Shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalarda, o'quvcECshaxsi pedagogik jarayon markaziga qo'yiladi, uning rivojlanishiga va tabiiy imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishga qulay shart-sharoitlar yaratiladi.

Kadrlar tayyorlash milliy dasturida O'zbekiston Respublikasidagi ta'lim tizimining milliy modeliga alohida e'tibor qaratilgan. Bu model 5 tarkibiy qismdan iborat: shaxs, davlat va jamiyat, uzluksiz ta'lim, fan, ishlab chiqarish. Bu yerda ta'lim milliy modelining asosiy tarkibiy qismi - «shaxs» birinchi o'rinda turadi. Boshqacha aytganda, butun ta'lim tizimi, shu jumladan, o'qitish shaxsga yo'naltirilgan bo'lishi lozim.

Shuning uchun zamonaviy texnologiyalarda pedagogik jarayon, o'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalari asosida amalga oshirilishi lozim.

Ketma-ket keluvchi avlodlarning rivojlanish darajasi deyarli farq qilmas edi. Bunday sharoitlarda Y.A.Komenskiyning o'qitishning avtoritar texnologiyasi, an'anaviy «sinf-dars» tizimi dunyoga keldi.

Ilmiy texnik taraqqiyotning keskin yuksalish davrida (XX asrning ikkinchi yarmi), fan, texnika, texnologiyalar yuqori sur'atlarda rivojlanayotgan davrda, bir avlod hayoti davomida fanning rivoji insoniyatning butun tarixidagidan ko'ra ko'proq bo'lgan bu davrda, o'qitishning an'anaviy tizimi (shu jumladan zamonaviy an'anaviy o'qitish) o'z umrini oxiriga yetdi. Hozirgi zamon avlodining rivojlanish sur'ati oldingilardan ko'ra ancha yuqori bo'lganligi sababli, o'qitishning an'anaviy tizimi, rivojlanishga to'sqinlik qila boshladi.

Quyidagi savollarga javob berish videongiz uchun kerakli ssenariyni topishga yordam beradi:

- Nima uchun video darslarni yozib olishga qaror qildingiz?
- Ushbu video darsliklar kimga foyda keltiradi?
- Sizning auditoriyangiz yangi foydalanuvchilarmi?

•Sizning foydalanuvchingiz oʻrtacha texnologiya yoki mahsulotdan foydalanishda qanchalik tajribaga ega?

•Sizning auditoriyangizni aniqlaganingizdan soʻng, keyingi qadam foydalanuvchilarning sizning ilovangiz bilan qanday munosabatda boʻlishini aniqlash, qaysi oʻzaro taʼsir senariylari eng mashhur va qaysi xatolar eng koʻp uchraydi. Ushbu savollarga berilgan javoblar ular qayerda yordamga muhtojligini aniqlashga yordam beradi va kelajakdagi video maʼruza rejasini tuzadi.

Xulosa qilib aytganda, pedagog va boʻlajak pedagoglarimizning ish faoliyatlarida zamonaviy texnologiyalarning oʻrni sezilarli darajada katta. Yuqorida yoritib oʻtgan mavzumiz esa eng keraklilaridan deb oʻylayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. R.Xamdamov, U.Begimqulov, N.Tayloqov. Elektron oʻquv-uslubiy majmualar Qoʻllanma T. “Oʻzbekiston milliy ensiklopediyasi” 2010.

2. Р.Хамдамов ва бошқалар Таълимда ахборот технологиялари Қўлланма Тошкент. “Ўзбекистон миллий энциклопедияси” 2010

3. Zakirova, F. M., & Abdurakhmanova, S. (2020). The use of multimedia technologies for the development of intellectual skills of students. *Theoretical & Applied Science*, (9), 24-29.

4. Abduraxmanova Shaxnoza Abduxakimovna, & Saydivosilov Saidiabzal Anvar ugli. (2023). The need to develop the digital technology skills of future computer science teachers in Uzbekistan. *World Bulletin of Management and Law*, 23, 64-67. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbml/article/view/2874>

5. Mamarajabov Odil Elmurzaevich, Akhmatov Eldor Umar ugli, Creating an electronic textbook on computer science in the autoplay program , E Conference World: No. 2 (2023): Switzerland

6. Elmurzayevich, Mamarajabov O. "Cloud Technology to Ensure the Protection of Fundamental Methods and Use of Information." *International Journal on Integrated Education*, vol. 3, no. 10, 2020, pp. 313-315, doi:10.31149/ijie.v3i10.780.

7. Muratov Elvin Ilich. (2022). Problems of choosing innovative strategies for the educational process based on empirical methods. World Bulletin of Social Sciences, 8, 101-103. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/732>

8. Ilich, M. E. (2022, February). Problems of professional development of future teachers in the field of informatics. In Conference Zone (pp. 193-194).

9. Kadirbergenovna, B. L. (2023, November). Distance education system as a modern method of training. In E Conference World (No. 2, pp. 97-102).

10. Kadirbergenovna, B. L. (2023, November). Methodology for organizing the process of distance education and its teaching. In E Conference World (No. 2, pp. 160-164).

11. Uroкова Sharofat. (2023). Digitalization of education at the present stage of development. World Bulletin of Management and Law, 23, 60-63. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbml/article/view/2873>

12. Sharofat, O. R. (2023, May). Electronic learning resources and requirements for their creation. In International Scientific and Practical Conference on Algorithms and Current Problems of Programming.

13. Bahadir, U. S. (2023, November). Creating a control test in plickers. In E Conference World (No. 2, pp. 107-111).

14. Rahmatullaevna, BZ (2020). Kompyuter animatsiyasini xalqaro miqyosda tayyorlash tahlili va uni O'zbekistonda qo'llash. Ta'lim fanlari bo'yicha Yevropa tadqiqot va mulohaza jurnali, Vol , 8 (8).

15. Бакиева, З. Р. (2014). Дистанционное обучение в системе непрерывного профессионального образования республики Узбекистан. In Современные инструментальные системы, информационные технологии и инновации (pp. 174-176).